

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	6 ft — kr
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 „
Külföldre egy évre	8 „ — „

Megjelenik hetenként kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZEKELYFÖLD.

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr, s minden egyszeri közlés
után 30 kr bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyílttér” rovatban
közlendő cikkekért soronként
10 kr fizetendő.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁBAN:

Sprencz György szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetmények, nyílttéri cikkek, stb. a kiadóhivatalban fogadtatnak el.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

A helyzetről.

Kézdí-Vásárhely, 1887. január 22.

Az újév izgalmas eseményeket hozott magával. Afelől három hét alatt annyi minden történt, hogy elég lenne egy félesztendőre; és ezen események mindegyik inkább mondhatók, csak vigasztalóknak nem.

Mintha egy láthatatlan sötét rém titkolt volna fel Európában, melytől a hatalmasságok félnek, reszketnek és szorongó-erdővel igyekeznek magukat megvédelmezni. A kormányok hivatalos nyilatkozatai a béke áldásairól beszélnek, de azért lázas sietséggel fegyverkeznek, nehogy a rém védtelen állapotban találja.

Az Európa országain át hangzó fegyver-zörejhez a hírlapok adják a kíséretet; majd az orosz-osztrák-magyar, majd meg a francia-német háború kitörését helyezik közeli kilátásba; megosztják a hatalmakat, hogy ki kivel fog harcolni, megcsinálják a hadi planumot készen, szóval mindent előkészítenek papirosra s csak indulni kell a hadseregeknek.

Ha valamelyik ezred felsőbb helyről utasítást kap, ezen hír felfújva és megspékelve, mint „háborús jel”, lát napvilágot; a legjelentéktelenebb dologból, mely máskor fel sem tűnnék, egy ijesztő háborús hírt kovácsol a száznyelvű hír.

Ámde ez sem megy mindig egyformán. Egyik nap csupa háború s 24 óra

mulva már mosolygó békekilátások, s a jámbor provincia, mely erősen hisz a betűkben, nem tudja soha, hogy voltaképpen féljen-e, avagy örvendjen.

Olyan a mostani politikai helyzet, mint az áprilisi időjárás; egyik pillanatban borus, másikkban meg mosolygó.

Egy bizonyos tény van: hogy a hatalmasságok készülődnek, hatalmasan fegyverkeznek, és ezt teszik — hivatalosan kifejezve — a béke fentartása érdekében.

Szomorú béke az, mit fegyverrel kell fentartani!

E fegyveres békében rejlik a legnagyobb nyomorúság. Az országok minden erejét a hadi lábba álló hadseregek emésztik fel, s ki fogja a hiányt pótolni, ki fogja az ezen állapottal járó költségeket viselni, ha nem a nép? Tehát ismét csak újabb terhek!

Ugy állunk, hogy akár háború lesz, akár béke, de javulást a közel jövőtől alig várhatunk.

Mi újság?

Az országházból. A képviselőház január 17-én folytatta a költségvetés tárgyalását. A vitát Herman Ottó nyitotta meg beszédével, gondolatokban gazdag beszéddel. Prileszky Tádé a töle megszokott nyíltsággal és őszinteséggel szólott az ország pénzügyi bajairól. Ő a regalemegváltásban, a szeszmonopoliumban, a dohánymonopolium kiaknázásában s a fokozatos jövedelmi adóban talál panaceát. Ugy a hely-

zetre, mint a Prileszky beszédére nagyon jellemző Szapárynak az a mondása a folyosón: „Még itt vagyok s Prileszky már letett, már utódomnak beszél.” Az a közvetlenség, a mely Prileszky beszédeit jellemezni szokta, Prileszkynek az a szokása, hogy a leghalibb közbeszólást is figyelemre méltatja, beszédét nem egy helyen nagyon zajos, nagyon élénk hatásvá tették. Az antiszemita szónoka, Andreászy Gábor báró szolt ezután. Az általa benyújtott határozati javaslat szerint az antiszemita nem vetik el a költségvetést, hanem csak a pénzügyi bizottsághoz utasítják vissza a kiadásokban megtakarítások, a bevételekben pedig az állami értékpapírok adómentességének általuk javasolt megszüntetéséből várható bevételek hozzájárulása végett. Ezután Szapáry beszélt s a konverzió tervének előadásán kívül Horánszky multikori statisztikai kimutatásával foglalkozott. Hoitsy Pál nagyszabású, lendületes beszéde a költségvetésnek fontos eseménye. Orbán Balázs hazafias hévtől lángoló, de a kormánypárt által talán ép ezért nem hallgatott beszéde, a melyben a kormányzati mizeriák minden ágára igyekezett kiterjeszkedni, fejezte be a vitát.

A vitát jan. 18-án Török Zoltán kezdte meg. Török Z. nem szorítkozott a kormánypártnak csak védelmezésére, hanem hévvel tüzzel s erős szavakkal támadott. Horánszky hazugságok rendszerének nevezte a mai kormányrendszert, Török Zoltán e kifejezést az ámitás szóval viszonozta. A kormánypártnak tetszett ez az önértékes, bátor hang; az ellenzék pedig zajos közbeszólásokkal, zúgással fogadta az ellenzéki erős érvekre válaszul adott erős szavakat. Török Zoltán megelőzőleg Lipthay Pál függetlenségi párt álláspontjáról szolt a kérdéshez, támogatva a Helfy határozati javaslatát; Török Zoltán után pedig a mérsékelt ellenzéki Beöthy Ákos következett, a ki ezuttal is kiváló szónoki erőnek bizonyult. Nem kevésbé hatásosan szolt Apponyi Albert gróf, a ki szintén nagyhatású beszédében ékeskészlésének egész erejével ostromozta Tiszát s rendszerét. Nemcsak a pénzügyi poli-

tikával, hanem a kormány egész általános politikájával, a közsabadságok sanyaru állapotával, a bírói függetlenség s az ügyvédi szólássabadság elleni merénylettekkel is behatóan, nagy tetszés közt foglalkozott. Apponyi beszéde után Tiszta vette fel a szót s Apponyinak válaszolva, kimutatja, hogy ha az államadósság növekedett is, de az ország hitele emelkedett, az adminisztráció javult, a politikai szabadság és joggyakorlat ellen senkinek kifogása nem lehet. A kormány-elnök beszéde után az ülés véget ért.

A költségvetés tárgyalása most igenes budgetvita; eddigelé az ellenzék részben csak a miniszterekkel vitázott, most részt vesz a vitában a kormánypárt is, a mi kétségtelenül a vita élénkítésére szolgál. A 19-ki ülés első szónoka Szalay Károly a költségvetés elfogadása ellen szolt. Beszédében azt taglalta, hogy a mostani kormány nem érdemes az ország ügyeinek tovább vezetésére. Általános érdeklődés közt emelt szót a költségvetés mellett Horváth Gyula, a kitől a ház már megszokta, hogy meggyőződése nyilatkoztatást nem rendeli alá a pártfegyelmnek. Ugy ő, mint a vita másik kormánypárti szónoka a kormány pénzügyi programján, a tárgyalat költségvetés keretén túl a fogyasztási adók jobb kiaknázását, az osztrák-magyar határon fogyasztási vámorompó felállítását ajánlta. Horváth Gyula e nélkül az ország pénzügyi bajainak orvoslását merő illúzióknak tartja. Nagy mozgást keltettek az ellenzéki padokon a személyi kultuszról s az elv helyett a személy ellen irányuló hangról mondott megjegyzései, a melyek kapcsán Tisza Kálmán nagy tulajdonságait párta tetszésnyilatkozatai közt hangoztatta és védelmezte. A Horváth Gyula után felszólt függetlenségi párti szónok, Beckér János, igen helyesen arra hívta fel a figyelmet, hogy az adórendszer reformálásánál a szegényebb osztály aránytalanul súlyos terheinek könnyítésére gondoljanak. A következő szónokot, Enyedi Lukácsot, az egész ház azzal az osztatlan figyelemmel hallgatta, a melyet a függetlenségi párt kiváló jeles tagjának mindinkább

A „Székelyföld” tárczája.

Emlékeimből.

II.

Jámbor Gyurka és az ő viselt dolgai.

Ő volt a mi ideálunk. Minden rendű és rangú diákosynak ő volt a nagy mestere, és cselekedte ezeket annyi ravasszággal, annyi zsenialitással s úgy ki tudta vágni magát minden bajból, hogy nem csoda, ha mi egy nagy embert, egy regényhőst láttunk benne.

A kollegium kertje mögött elterülő szőlőhegyekben a cseresznye- és barackfák és szőlőtőkék neki termették legelső gyümölcseit; a városi mesterinasok, kikkel ellenséges lábon állottunk, neki köszönték kék foltjait; ha a kollegium előtt elcsúszott a kényes dómával valami kalamitás történt, abban okvetlenül a Gyurka keze működött; ha valamelyik tanár házára éjjel koresmaczgért akasztottak, egész bizonyosra lehetett venni, hogy Gyurka cselekedte.

Volt szobánkban három fiú, kik nekünk éjjelenként igen sok alkalmatlanságot okoztak. A mint este letették fejüket a párnára, rákezdtek egy pokoli hangversenyre, mitől mi féljészakácok át nem tudtunk aludni. Az egyik folyton beszélgetett, a másik szörnyen horkolt, a harmadik meg oly éktelen nyöszörgésnek, orditozásnak ment végére,

hogy a hideg beleállt az ember tagjaiba. És ez így ment éjjel éjre.

Gyurka boszút forralt álmunk megzavarói ellen és azt keresztülvitte egy éjszaka.

Mikor mindnyájan lefeküdtünk s a gyertyák el lettek oltva, óvatosan felkelt ágyából s egy hosszú zsinaggal összekötözte a hangversenyzőket és pedig olyanformán, hogy egyiknek a lábára, másikkak a nyakára, a harmadikkak meg füleire lett a zsinag erősítve.

Ekkor csendesen visszaspolygott ágyába s mindnyájunknak jelt adott, hogy csendesen legyünk. Ezután egy kis kézi fecskendővel három jéghideg vizsugárt bocsátott a három alvóra, mire azok egy pillanat alatt felriadtak álmaikból. A zsinag megtette kötelességét. A mi embereink rugtak, kapálóztak s orditoztak, a mint a zsinag kezdte rángatni, huzni, fojtogatni őket. Oly éktelen lármát csináltak, hogy a szomszéd szobából is átrohantak.

A mint világosság lett, mi természetesen mindnyájan mélyeséges álmotszínlelénk s alig lehetett egyenként felrángozigálni ágyunkból, hogy a történetekről felvilágosítást adjunk. Gyurka plane semmi szín alatt nem akart felszökni. Csupán akkor tartá czélszerűnek felnyitni szemét, midőn egyik fiú azt mondta, hogy öntsének egy pohár hideg vizet a nyakába.

Pár pillanat alatt tisztázva volt a hely-

zet. A három szerencsétlen áldozat még most is ott küzdött, a zsinaghalóban vergődve és jajgatva. Bicskával kellett a köteleket levagdálni róluk.

Sejtették, hogy honnan jön a csin, de nem mertek Gyurka ellen panaszt emelni. Jó képet csináltak hozzá, de azért áttették magukat mindhárom egy másik szobába.

Gyurka a többek között még a szakácskodáshoz is alaposan értett. Legalább az éhes diákgyomor igényeinek megfelelték produktumai.

Valahányszor pénzeink megfogyatkoznak, — ez pedig gyakran megtörtént vala — a házilag való élelmezéshez folyamodánk. Gyurka zsenialitása úgy az élelmi szerek közadakozás útján való beszerzése, mint azoknak izletes elkészítése körül egyaránt tündökölt.

Egy farsangi estén épen a vacsora felett tündökölt, midőn Gyurka lépett a szobába. Előadtuk szomorú kilátásainkat s hogy egyetlen krajczárnak urai nem lévén, valószínűleg éhesen kell lefeküdnünk. Komolyan végig hallgatott s aztán így szolt:

— Fiúk! ma csak azért is szilvaizes lepényt eszünk! En fogom megkeríteni és pedig a legújabb rendszer szerint.

— De nincs semmink, sem lisztünk, sem szilvaizunk — szolt közbe egyik társunk félénken.

Gyurka megvetően nézett végig a kételkedőn s aztán nagy komolyan felelt:

— A mig buza terem, liszt is lesz, s a mig szilvaifákon szilva terem, szilvaiz is lesz, s a mig másnak lesz, nekünk is lesz. Kérünk! lopunk vagy koldulunk, de ma szilvaizes lepényt eszünk. Ezt én mondom, Jámbor Gyurka. Te Péter elmész B. tanárhoz s megmondod, hogy nagyon beteg vagyok, az orvos friss téstát rendelt mellemre és hátra s kérés ezen a czimen egy kupa buza-lisztet. Ti meg, Józsi és Sanyi, lementek a földszintre, az S. tanító ur ablakában látni fogtok egy nagy fekete fazakast s azt szép csendesen leemelitek és felhozzátok.

— De hisz ez lopás — veté ellen Józsi megszeppenve. — Aztán meg az ablak magas, nem érjük fel.

— Gyáva kölyök! — kiáltott Gyurka tekintélylyel — tud meg, hogy a diák soha sem lop, hanem csak elvesz, s ha ezt ügyesen teszi, még érdem is. Ha az ablakot nem éred fel, a Sanyi nyakára mászva majd csak feléred. És most induljatok. Fazék nélkül vissza ne jöjjetek.

— Te Karcsi — folytatá Gyurka rendeleit — fát aprítsz és tüzet raksz s aztán szépen kimosod a nagy tálat. Igen alkalmas lesz a pléh sütő helyét pótolni. Te Jankó meg bemész a VI. osztályba s kihozod a rajzasztal tábláját. Alig lehetne téstá-gyúrásra alkalmasabb lapitót találni. Gyorsan

vagy ügyes-bajaik elintézése végett bejövő urak szálló és találkozó helye a kaszinó, hol a földszinten jó vendéglő, s fenn az egyet helyiségében mindig fűtött, tágas szobák állnak rendelkezése alatt? Mily hasznos és áldásos volna egy oly központ, hol városunk és a vidék értelmisége napokint találkozhatnék!... A barátságos együttlét s az ezzel járó eszmecsere hány üdvös eszmének adhatna életet s az együtt munkálkodás mily szép eredményeket idézne elő!... Ajánljuk ezen eszmét a vidéki közönség figyelmébe.

— **Kézdi-Vásárhelyt az országos vásár** folyó hó 17-én minden élénkség nélkül folyt le. Alig volt népesebb, mint egy közönséges hetivásár. A baromvásáron több élénkség mutatkozott, eladni való és vevő volt elég, de azért mégis kevés vásár történt, mert a magyarországi kereskedők sok marhát és igen magas áron, úgy szólva minden alku nélkül vásároltak, mi miatt a marhaárak úgy felszöktek, hogy az idevaló gazdák, gyárosok és kereskedők nem vásárolhattak. Az erkölcsi állapot a vásár napjai alatt fényesnek mondható. A rendőrségi őrzéskor tíres kézzel tértek rendesen vissza. Tolvajok, szélhámosok bizonyosan melegebb éghajlatra költöztek. A Nemere szele az egész vásár alatt dühöngött, s megfagyott kőrmökkel pedig vajmi nehéz lehet az idegen zsebekben kotorászni.

— **A gergyószentmiklósi postahivatal ellen** panaszt tettünk, hogy a lapokat egyáltalán nem, vagy csak akkor kézbesíti, midőn Fenczel postafőnök ur elég kegyes volt azt, mint egy wirkliche fináncz, átkutatni és szaglászni. Terjengte! ha Szapáry pénzügyminiszter ur nesztét veszi, hogy milyen kitűnő fináncz-szaglászni képesség lappang Fenczel urban, aligha Gergyó árván nem marad. S lesz sirás-rívás. Közlebről véletlenül egy felzáróítás csuszott lapunkba s Fenczel urnak nagy tehetségénél fogva könnyű volt azt kiszaglászni s szállítási díj fejében megbírságot és megbélyegleletet. Ez valóban méltó az ő nagy tehetségeihez; csak azt nem értjük: miért nem méltóztatta a lapot czimzettnek kézbesíteni? Ez talán mégsem képezhetne volna fináncz-operációjának tárgyát s kötelessége lett volna azt azonnal kézbesíteni; de ha már a szállítási díjért megbírságot, a felszólítást is kézbesíteni lett volna kötelessége, mert különben érhetetlen, hogy micsoda szállításért kellett megbírságot, ha szállítást nem teljesített. Tudomásunk szerint az állam a hírlapok szállításából meglehetősen hasznos huz, s ha Fenczel ur az előfizetőket ily módon károsítja meg s kényszeríti a lemondásra, első sorban az államot rövidíti meg, s ezt minden fináncz-genialitásával is alig hiszszük, hogy képes lenne kárpótolni. Ajánljuk a méltóságos m. kir. postaigazgatóság figyelmébe Fenczel ur e finánczhoz méltó visszaéléseit. Különbön úgy vagyunk meggyőződve, hogy Fenczel ur pályát tévesztett s azért egész jóakarattal ajánljuk, hogy csapjon fel wirkliche fináncznak s ott bizonyára „magasra” fogja vinni. Ily módon megzavart fináncziális viszonyai is rendbe jöhetnének, mert úgy látszik, ezek kényszerítik hasonló műveletek keresztülvételére.

— **Vizsga-rend.** A brassói m. kir. állami közép ipariskolában az első félévi vizsgálatok folyó évi január hó 29-én a következők rendben fognak megtartatni. Délülett 9-től fél 1 óráig: Ábrázoló mértan- és vegytanból az I-ső osztály; építészeti alaktanból a II-ik osztály; magyar nyelvből az I-ső osztály; szilárdságtan- és természettanból a II-ik osztály. Délután 2-től 5 óráig: Szerkezettan-, erőműtan- és faipari technológiából a II-ik osztály; szám- és mértanból az I-ső osztály. A vizgákra az intézet iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja — Brassó, 1887. január hó 15-én — az igazgatóság.

— **Az „Ország-Világ”** 3-dik (jan. 15) száma is oly gazdag képekben és közleményekben, hogy e dúsgazdag tartalom, elegáns kiállítás becsületére válnék akármelyik külföldi képes lapnak is. Csak egyszerűen felsoroljuk a tartalmat, mely nem szorult dicsőretre. «Füst» Abonyi Árpád 12 aranyat nyert elbeszélése, «Szabadság» Reviczky Gyula költeménye, «A Zuzsink!» Tolnai Lajos regénye, «Fehér lap» Justh Zsigmond elbeszélése, «Galó Judith» Oláh Miklós dicsőretet nyert balladája, «Vajkay és Sárkány» (arcképpel) Szokolay Kornélról, «A hétről» Székely Huszártól, ezen kívül a «Nők világa»

rovatlan divatlevelek, divatképek, apróságok. A képek közt kiemeljük Déry Kálmán Münchenben lakó hazánkfiának «Elvesztett boldogság» cz. képét, Tahy Antaltól «Az ő dala» cz. csinos tollrajzot, továbbá «Az első csók», «Ujjhúzás», «Álmodozás» cz. művészi kivitelű képeket.

Egyleti ügyek.

Elnöki megnyitó.

(A K.-Vásárhely városi és vidéki „Rudolf”-kórház 1887. évi január hó 16-án tartott rendes közgyűlésén elmondotta Bárá Szentkereszty Stephanie elnök).

Tisztelt közgyűlés!

Örömmel üdvözlöm mindnyájokat a „Rudolf”-kórház rendes közgyűlésén, mintán a lefolyt év óta elért eredmény meglegegedésünkre szolgálhat.

Jól lehet, hogy éveken át küzdöttünk a kórház létesítésén, de csekély alaptőkénknél fogva át kellett látnunk, hogy hosszú ideig csak benső ohajnak kell maradnia. Egész váratlanul, a jó Istennek segítő keze kijelölte a vörös kereszt egylettel csatlakozás által azon utat, melyet követve, a kórházat felállíthatunk. Közvetlen a megnyitás után megkezdte hasznos működését, bebizonnyította életképességét, s azóta valódi jótétemény azon számtalan betegre, kik gondos, gyöngéd ápolás mellett, kinjaik közepette enyhülést nyertek s felgyógyulva vissza lettek adva az életnek. Áldás volt még azon gyógyíthatatlanokra nézve is, kik közül csak néhányan multak ki a kórházban, s kikért utolsó lehetőségekig meg lett keresztényi szeretettel minden téve, holott a kórház hiányában mily százalomra méltó let volna sorsuk teljes elhagyottságban, minden orvosi és ápolási segély nélkül kinos szenvedésektől gyötörve meghalni!

Az úgy nevezett Isten munkái közé tartozik ezen kórház is! Sokszoros tapasztalatomból állíthatom, hogy ha ezeken teljesen önzéstelen odaadással, ernyedetlen szorgalommal működünk, minden hű ambíció s más emberi gyengeségektől menten Isten szent akaratából segitendő felebarátunkon, bármily óriási is legyen feladatunk, az Egek Ura mindenkor áldásával koronázza! Ezen igazságról fényesen tanuskodik a „Rudolf”-kórház is, mire valóban nem szükséges commentár, midőn elvitáztatlan tények állanak előttünk! Számtalanok közt a Mindenható nagy hatalmát hirdeti a mi erőtlenségünkkel szemben a kórháznak csodaszere létesítése is, valamint naponta érezhetjük, hogy szent áldásától kísérve haladunk, mintán minden kísérleteinket annak érdekében a kívánt eredményre vezérelte. Lelkem annyira el van árasztva a teremő iránti véghetetlen háládozó imáddal, hogy annak méltó kifejezésére nem találok, de nem is keresek szavakat, mert a valódi mély érzéseknél azok elhangzanak ajkainkról, azt azonban egy szív és lélekkel együttesen éreznünk kell, hogy áldassék az Ur Isten mindzeit!

Tovább működésre bízottim remélem teljes felelősséggel midőn ily érveket soroltam fel, melyek kétségkívül mindnyájokat lelkesítendők a kórháznak oly sikerrel felvett munkáját a legnagyobb odaadással folytatni. Ezek közt főfeladatunkat képezi a kórház tőkét a méhekhez hasonló szorgalommal továbbra is összehordani; hogy az jövőre is minden kedvezőtlen körülményekkel szemben teljesen biztos alapra legyen helyezve. Kötelességünk továbbá a K.-Vásárhelyhez tartozó vidéket a kórháznak nagyobb mérvű pártolására meggyerni. Felkérem e végett mindnyájokat minden kedvező alkalmat felhasználni s meggyőzni kiválóan azon leg-hathatósabb tényssel mindenkit, miszerint a „Rudolf”-kórház keletkezése óta ép a vidékkel érezte a legnagyobb mérvben jótéteményét, a mennyiben az onnan felvett betegekkel szemben nagyon csekélynek nevezhető a városiak száma.

Mily lelkesítő példaként áll mindnyájunk előtt koronás királyunk I-ső Ferenccz József, ki saját pénztárából a kórház tőkéje gyarapítására 500 frtot méltóztatott ajándékozni! Ő felségétől, ki naponta szünet nélkül adakozik, ez a legtekintélyesebb összegnek nevezhető, s különösen, midőn országának leg-félreesebb kis részét kegyeskedett legmagasabb figyelmére méltatni! Királyi szózatként hasson mindnyájunk szívében, hogy szellemi és anyagi áldozatainkat önként hozzuk meg a „Rudolf”-kórház felvirágzására és hálátel szívvel együttesen kérjük a Mindenható, hogy hön szeretett királyunkat a kórház védnöke: Rudolf trónörökösével s királyi családjának összes tagjaival éltesse az emberi kor legvégsőbb határáig, megáldva az életnek minden öröme és boldogságával, hogy a nagy Széchenyi ama szavai teljesüljenek: „Magyarország nem volt, hanem lesz!” Ezen mindnyájunk forró ohajával a „Rudolf”-kórháznak mai közgyűlését megnyitottnak nyilvánítom.

Meghívó.

A magyar sz. korona orsz. vörös kereszt egylete Kézdi-Vásárhely vidéki választmányának 1887. január 23-án délután 2 órakor Kézdi-Vásárhelytől a tanácsház nagytermében tartandó közgyűlésére az alapító és rendes tagokat, valamint a nemes ügy iránt érdeklődőket bizalommal meghívjuk.

A gyűlés főbb tárgyai lesznek:

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. A jegyző évi zárjelentése.
3. A pénztárnok évi zárszámadása.
4. Választása az üresedésben levő tagoknak.
5. A Rudolf kórház gondnoki, orvosi és pénztárosi évi jelentése.
6. Mindenemű folyó ügyek, indítványok.

Az érdeklődő közönség ezuttal nem fog külön meghívást. Kérem tehát, e hírlapi közlésétél tekintse minden érdeklődő ügybarát meghívásnak s jelenjék meg a közgyűlésen.

Kézdi-Vásárhelytől, 1887. január 16.

Br. Szentkereszty Stephanie,
elnök.

Dobay János,
jegyző.

Iparügy.

Másfél évvel ezelőtt alakult meg gróf Schweinitz Gyula kezdeményezéséből a „Brassói kereskedelmi és iparegyesület”, melynek célja: a kereskedelem és ipar előmozdítása és emelése. Nagy eredmények elérésére másfél év kevés idő egy egyesület életében, főleg oly viszonyok között, a melynek Brassóban, e nagyon is vegyes ajku városban, uralkodnak. Ez egyesület azonban, melynek kezdetben a különböző nemzetiségek bizalmatlankodása miatt oly sok nehézséggel kellett megküzdnie, már is bebizonnyította létjogosultságát, s nemcsak hogy eloszlatja a bizalmatlanságot, de sőt kivívta az általános elismerést. Mert az a tevékenység, melyet a „Brassói kereskedelmi és iparegyesület” kitűzött célja érdekében kifejtett, azok az eredmények, melyeket rövid másfél év alatt elért, valóban megérdemlik az elismerést, s mi csak kötelességünknek vélünk eleget tenni, midőn ezt a nevezett egyesületről feljegyezzük.

De beszéljenek a tények.

Az egyesület mindjárt a megalakulás után lépéseket tett az ottani iparosok és a romániai kereskedők összeköttetését közvetítő ügynökök kiszorítása iránt. E célját a Romániában s a Kelet több nevezetes városában felállítandó ügynökségek, mintaraktárak, állandó piaci tudósítók stb. által vélté elérhetni. A szép tervet azonban meg-husított a közbefött vámháboru. A brassói gyártelepek részére Köpeczről olosó tüzelőanyagot (szenet) eszközölt ki. A vámháboru kitörése előtt, midőn a monarchiának és Románia között fennállott kereskedelmi szerződés lejáratában volt, emlékiratot intézett a közgazdasági miniszterhez a nevezett állammal kötendő kereskedelmi és vámszerződés megújítása tárgyában. Ezeken kívül minden fontosabb iparmozgalomról előterjesztést tett és tesz most is a kormányhoz.

A cselekvésre azonban a vámháboru kitörése után nyílt igazán nagy tere az egyesületnek, s ez a vész idején be is bizonyította, hogy hivatásának magaslatán áll. — Első sorban is emlékiratot intézett a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterhez, egy árucarnok felállítását kérvén. A miniszter a viszonyok tanulmányozása végett egy biztost ki is küldött; ez azonban a tervet egyelőre nem látta kivihetőnek. E helyett célzatosabbnak tartotta a gyárközvetítőiroda felállítását, mely aztán a kormány segélyével létre is jött. Az árucarnok felállítása nem sikerült, az egyesület választmányára más irányban tett kísérleteket és pedig a hazai piac megnyerésére a helyi iparnak; lelkes felhívásokat intézett a hazai közönséghez, az iparosoktól pedig mintagyűjteményeket szerzett be s az ország különböző részeibe mintákat küldött szét, melyeknek nyomán aztán — dicsőretére legyen mondva a hazai közönség egy bizonyos részének — tömegesen érkeztek a megrendelések főképp brassói posztóra. Posztómintákat küldött szét a megyei és városi törvényhatóságokhoz, melyektől már a folyó évi ruhaszükséglet fedezé-

sére néhány ezer forintba érkeztek megrendelések. És most a brassói posztósok oly helyzetben vannak, hogy márczius végéig újabb munkát — ezen időn belül leendő elkészítésre — nem is vállalhatnak. A brassói posztónak minden tekintetben versenyképessé tétele céljából az egyesület választmányára folyamodott a kormányhoz egy posztószövőiskola felállításáért, társulás útján pedig egy posztónyíróval kapcsolatos fondát akar létesíteni. Remélhető, hogy fardozásait ez irányban is siker fogja kísérni. — A kötélverő- és lábbeli-ipar érdekében szintén felhívásokat bocsátott ki, s a kötél-neműeknek már is sikerült piacot szerezni, a bányák nagy része már is onnan fedezi kötélszükségletét; a csizmadiák érdekében azonban még sokat nem tehetett; mert ezen iparág mindenütt eléggé van képviselve. A honv. miniszteri szállítótól 7000 pár bakancs elkészíttetését eszközölte ki, a belügyminiszter pedig ígéretet tett, hogy a csendőrségi munkákat jövőre onnan fogják fedezni. — A pokróczipar érdekében szintén eredményt nyert működött az egyesület; a nagyobb kórházaktól már több rendbeli megrendelés érkezett. — A papír-ipar, a harisnyaszövő-ipar érdekében szintén lépéseket tett az egyesület; az előbbire nézve már sikerült is összeköttetéseket létesítenie, utóbbira nézve tett lépéseit pedig remélhetőleg szintén siker fogja kísérni. — A tulipántos ládák számára Horvát- és Tótországban s a Bánságban szerzett piacot. Ezekre nézve kedvező szállítási díjkezelményt is eszközölt ki.

Az egyesület általában némely iparczikra nézve tetemes szállítási kedvezményt eszközölt ki, s hogy a kormány e jótéteményét a kisebb iparosok is igénybe vehessék, gyűjtőkoocsikról gondoskodott.

Jelenleg arra törekszik az egyesület, hogy minden nagyobb városban képviselőségek állíttassanak az ipar számára. Eddig már 25 ily képviselőséget állított a nagyobb városokban.

Nemcsak a helyi, hanem általában az ország vidéki iparának vélt jó szolgálatot tenni az egyesület választmányára, midőn figyelmét a hadsereg és honvédség szükségleteinek mikénti beszerzésére fordította. E tárgyban kérvényt nyújtott be az országgyűléshez, melyet pártolás végett a törvényhatóságokhoz is megküldött.

Az egyesület céljaira a tagsági díjakból befolyó 250 frt igen kevés lévén, államségélyért folyamodott s kap is évenként 900 frtot. Hogy a kormány támogatására érdemes, az a fennebbi adatokból látható.

Ezekben körvonaloztuk lapunk szűk teréhez mérten az egyesület eddigi tevékenységét a titkári jelentés nyomán, melyből adatainkat merítettük.

Befejezésül ide igtatjuk a titkári jelentésnek a mi iparunkra nézve is nagy fontossággal bíró árucarnokról szóló részét. „Most, hogy a régi viszony Romániával megújul, kétszerte nagyobb fontossággal bír egy árucarnok felállítása Brassóban” — mondja a titkári jelentés. „E tekintetben nemcsak Brassó város, hanem Fogaras, Kézdi-Vásárhely és Nagy-Szeben iparoságára is számít-hatunk, kik már is bejelentették csatlakozásukat. A mint a vámháboru Romániával megszűnik, kereskedelmünk ismét régi medrébe fog igrkeezni. Ez természetes. E mellett azonban nem szabad elhanyagolnunk ezentul, mint eddig történt, a hazai piacot. ... Maga az ipar érdekei is azt követelik, hogy fogyasztó piacra első sorban a belföld legyen. Soha ez esetben oly válságnak ki-téve nem lehet, mint legutóbb a vámháboru által. ... Nekünk van életképes, a fejlődés csiráit magában hordó iparunk. Ez ipart magyar iparrá kell emelnünk. Oly értelemben magyarrá, hogy a fogyasztója első sorban Magyarországon legyen. De hogy ez teljes mértékben sikerülhessen, első sorban itt-hon kell az egyes iparosokból külön-külön, társulati alapon álló csoportokat létesíteni, melyek egy-egy kompakt egészet képezzenek.”

A derék egyesület működéséhez sikert, az intőző férfiaknak kitartást kívánunk.

